1877. IV. évfolyam. 32. szám. Debreczen, Szerda február 14.

Előfizetési feltételek:
helyben házhoz hordva vagy vidékre postán küldve.
Egész évre . 10 frt.
Félévre . . 5 frt.
Negyedévre . 2 frt 50 kr.
Egy hóra . 1 frt.
Előfizethetni helyben a kiadóhivatalban a debreczeni *részvénynyomdában*, aztán Telegdi K. Lajos és ifj. Csáthy Károly könyvkereskedéseikben, vidéken a postahivataloknál.

DEBRECZENI ELLENŐR.

Politikai, közgazdászati s társadalmi lap.
A SZABADELVŰPÁRT KÖZLÖNYE.
Megjelen hetenkint ötször, u. m. Hettőn, Kedden, Szerdán, Csütörtökön és Szombaton.

Hirdetési díj:
öt hasábos petitsor 5 krajczár. Nagyobb terjedelmű s többizben megjelenő hirdetményeknél leengedés történik. Bélyegdij minden hirdetés után 30 kr. Nyilttéri közlemények minden sora 20 kr. Ezek a szerkesztő által vétetnek fel. — A hirdetmények a szerkesztőségben és kiadói irodában.
Az előfizetési s hirdetményi pénzek a kiadóhivatalba, a lap szellemi részébe tartozó közlemények a szerkesztőségi irodába a városháza épülete alatt (Rózsatér) czimezendők.

Debreczen, febr. 14.

(=) A helyzetre vonatkozólag a „P. Ll.“ tegnapesti száma a következő táviratot hozza:

Bécs, febr. 13. A tegnapi kihallgatáson ő felsége közölte a visszalépett miniszterelnökkel Tisza Kálmánnal, hogy egy uj kabinet alakitása áthághatatlan akadályokba ütközött. s felszólitotta Tisza Kálmánt hogy ismét vegye kezébe a kormányt. Tisza kinyilatkoztatta, hogy a lelépett kabinet csak azon esetben vallalhatja el ujra a kormányt, ha a fenforgó differencziák felett előbb teljes és világos egyetértés jön létre; nevezetesen fogadtassék el a magyar elvi álláspont a paritás kérdésében, — a melytől a magyar kormány semmi körülmények közt el nem térhet és nem is fog eltérni. Ezen nyilatkozat folytán Tisza és Széll miniszterek felszólittattak, hogy ma (kedden) déli 12 órakor Auersperg miniszterelnöknél az osztrák miniszterekkel találkozzanak. Az osztrák kormány, — a mint az a magyar miniszteriek állittatott, — el van határozva a paritás kérdésében elvileg tökéletesen kielégitő nyilatkozatot adni. További tárgyalások, mint a minőkről a bécsi lapok a dolgokat anticipálva szólottak, s feltétlenül bekövetkezendőknek jelentettek, csak a fentjelzett feltételek mellett fognak folytatatni a magyar miniszterek által.

E táviratra vonatkozólag a „P. Ll.“ megjegyzi, hogy azt teljesen megbizható forrásból vette. Hajlandók vagyunk mi is hitelesnek tartani az abban foglalt értesitést, s a válságnak ily módon történő lebonyulását mi minden tekintetben indokoltnak tekintjük.

Midőn a Tisza-kabinet beadta lemondását, akkor már nem csupán a banktárgyalások meghiusultáról volt szó; hanem arról is, hogy Magyarországnak a bankalkudozások folyamán az osztrák kormány által ismételve megtámadt állami tekintélye megóvassék. És akkor, a midőn Tisza Kálmán ezt, a mult szombaton tartott s a képviselőházat, s az egész országot felvillanyozott méltóságteljes beszédében elmondotta, — ezáltal nemcsak a lelépett kormány tagjaira, hanem bármely létesülhető kormányra nézve lehetetlenné tette egy oly bankegyezmény elfogadását, melyben Magyarország egyenjogusságának elismerése nélkül, állami tekintélyünk csorbulást fogna szenvedni.

Ezen körülmény mindenesetre egyik és legfőbb oka volt annak, hogy egy uj kabinet alakitása legyőzhetetlen akadályokba ütközött. De nem kevésbé lényeges és fontos ok volt a válság lefolyásában beállott fordulat előidézésére nézve, a fejedelem alkotmányos érzülete. — Ugylátszik ugyanis, hogy azon magyar államférfiak, kiket ő felsége véleményök előadása végett maga elébe rendelt, a legőszintébben nyilatkoztak, a korona előtt, a helyzet és a pártviszonyok felől, s ezen nyilatkozatokból azon meggyőződést meritette ő felsége, hogy ma Magyarországon sem egyik, sem másik párttöredékből nem lenne oly parlamentaris kormány alakitható, mely a képviselőházban többséget tudna szerezni magának egy oly bankegyezmény keresztülvitelére, mint a melynek létesitése elől a Tisza-kabinet hazafisága kötelességének tartotta visszavonulni.

A Tisza-kabinet a legkomolyabban megfontolta azt, hogy meddig mehet el, a külpolitikai viszonyok és a belügyi közgazdasági válságok, s egyesek nyomasztó helyzetének kényszeritő hatása alatt az engedményekben; s a midőn ezt tette, saját önzetlen hazafiságán kivül sinórmértékül tekintette azt is, hogy az engedmények adásában mily határokig számithat a képviselőház többségének támogatására; — s miután e támogatásra a Tisza-kabinet által tervelt kiegyezésnél, az osztrákok ohajtása szerint kevesebbel beérni hajlandók semmi szin alatt nem számithatnak, az alkotmányosság szempontjából igen indokoltnak találjuk azt, hogy a korona, miután a Tisza által ajánlott államférfiakkal értekezett, — a lelépett kormányelnököt szólitotta fel ujra a kormányalakitásra, s még indokoltabbnak találjuk azt, hogy Tisza K. kijelentette, hogy csakis Magyarország megtámadt állami tekintélyének megóvása, s a paritás kérdésének a magyar kormány felfogása szerint való tisztába hozása esetén hajlandó eleget tenni, a korona hozzá intézett kivánalmainak.

Hogy mi történt ez irányban a tegnapi nap folyamán, arról e sorok irásáig még nincs tudósitásunk. — Azt hiszszük azonban, hogy a délutáni postával talán már fogunk kapni értesitést azon értekezletről, a mely tegnap délben Auersperg herczegnél Bécsben tartatott.

— **Az uzsora törvényjavaslat** ellen még mindég nagyszámmal szólalnak fel egyes vidékekről, kik egy-vagy más részét óhajtanák megváltoztatni. Némelyek különösen abban látnak okot az aggodalomra, hogy e törvényjavaslat által nagy tőkék fognak kivonatni a jelzálogüzletből, a váltóforgalomba mennek át, s a tőkék által oly társadalmi osztályok is vonatnak be a váltóüzletbe, melyeket eddig annak veszélyei nem érintettek. — Orvosszerül ajánlják a váltóképesség körének megszoritását, hogy t. i. ne legyen az olyan teljesen korlátolatlan, mint a hogy az uj váltótörvények életbeléptetésével lett.

— **A Németországgal** folytatandó kereskedelmi tárgyalások ügyében kérdést tett a magyar miniszteriumnál az osztrák kormány, minek eredménye az lett, hogy az előbbeni azon kijelentést tette, miszerint mindaddig, mig a jelenleg uralkodó válság be nem fejeztetik, mindenféle tárgyalásokat félbeszakit, s ennélfogva képviselőt sem küld az alkudozások folyamatba tétele végett.

— **A képviselőházban** Almássy Sándor interpellácziót intézett volt a pénzügyminiszterhez, hogy mit szándékozik tenni az osztrák szivarok nálunk folytatott csempészetének megszüntetése tárgyában. A miniszter nem adhatja meg a vála-zt jelenleg, de mint a lapok erre vonatkozólag irják, a monarchia két miniszteriuma megegyezett és egy részletes szabályzatot dolgoztatott ki, melynek életbe léptetése a közeli időkben várható, mi által érvényesitve lesz a mi pénzügyminiszterünk azon álláspontja, hogy a magyar korona területén az osztrák szivarárulás eltiltatik és csempészetnek tekintetik.

A keleti helyzet.

(—) Néma szélcsend állt be az ottománok uj életre ébredt birodalmában, a keleti kérdés megoldatásával foglalkozott konferenczia feloszlása után, s a létrejött csendet a legkisebb mérvben sem háborította meg a szünet nélkül tartó fegyverkezés sem, mert tudták a török birodalom lakói, kik böles mérséklettel kezdtek az alkotmányos jogok nem ismert előnyeinek élvezéséhez, hogy a ki békét akar, háborúhoz kell készülődnie. — Midhát pasának, lapunkban már jelzett és méltatott bukása, mint a tóba bedobott kő esése hullámzásba hozta a viznek felszinét, ugy ez esemény is nem csekély mérvü zajlást idézett elő a török politika és társadalmi élet felszinén, mozgalomba hozta az alsó rétegeket is, mozgalomba, melynek hatása által a legkomolyabb veszélyek következésétől lehet még tartani.

Midhat pasa nem közönséges szerepet játszott a török nemzet történetében, s működése sokkal eredményadusabb és maradandó hatásu volt, sem hogy számüzetését könnyen eltudja szivelni a nép, mely annyit köszön, — mely kifejezhetetlen hálával tartozik neki. Már a birodalom népeinek az alkotmányos életbe áthelyezése, maga oly nagy mérvü cselekedet volt, melyet e hálás keblü nemzet nem könnyen feledhet. Nagyon szükségtelen Midhát érdemeit itten elsorolni, ismerősek azok olvasóink előtt, mert lapunkban több izben volt alkalmunk e nagy államférfiuról, mint olyanról megemlékezhetni. Tudja és ösmeri azoknak nagy számát az egész Európa, s ép ezért becsülte nagyon sokra őt, s ép azért tudott hinni a török birodalom uj életre kelésében, mert renoválását oly férfiu vette volt kezében, kinek multja, tettei, s a jelenben kifejtett ügy buzgalma, bőséges garancziát nyujtott, a török nemzet jövő boldogulása érdekébe. — És ép e tudat szülte a legnagyobb visszatetszést, midőn értesült a közvélemény bukása és számüzetése felől, melyet nem látott igazolva azon hirek által, melyek a basa diktátori hatalomra törekvéséről kezdtek szárnya kelni.

Mi volt mi nem volt oka a derék férfiu bukásának, az most nem tartozik ide. Emlékezni fognak olvasóink azon hirünkre, melylyel jeleztük hogy a történteket csak egyszerü személy változásnak kell tekinteni, mert Midhát eltávolitásával a körülmények szerint nem állott be rendszer változás. — És ez igaz is. Legalább nincsen oly adat mely ezt igazolja. De nagyon különös fényt vett az egész eseményre azon sajátságos hir, mely Kemal bey Persiába küldetéséről teszen jelentést. A bey Midhát pasának leghivebb társa volt az alkotmány életbe léptetésénél. — s mint az ifju törökök legkitünőbb vezérfia a legnagyobb népszerüségnek örvendett. — És most ezt elküldték — követnek Persiába. Hiszen, mondhatja valaki ez a megtiszteltetés, és kitüntetés. — A mint vesszük, mert ha tudjuk azt, hogy mindazon férfiak, kik a már számüzött basa reform terveinek legbuzgóbb támaszai voltak, gyorsan és egymásután távolittatnak el, s ha figyelemre méltatjuk azon nagyfontosságu körülményt, hogy Konstantinápolyban a reakczió már több helyen erősben nyilvánul s ennek heves kitöréseitől az érdeklett feleknek igen alapos oka van tartani; — ekkor aztán megértjük Kemal beynek Persiába küldetését, — mert hát jól tudják azt Konstantinápolyban is hogy a tüzzel nem jó játszani.

Mi igaz azon mozgalmokból melyeket a távirók jeleztek a mult napokban, egész bizonyossággal tudni nem lehet. Annyit még is kétségtelennek kell tartanunk, hogy a nép nincs megelégedve a kormány politikájával, s hogy a mozgalom egyenes kifolyása az elégületlenségnek, melyet szeretünk hinni nagyon kicsinynek lenni, s hogy azok, kiknek az ebből származható s felszámithatatlan károkat módjokban, hatalmokban áll megakadályozni, meg fognak kisérteni minden oly lehetőt, mely a népnek biztositékul szolgál a belnyugalomra.

Edhem nagyvezér is a mint látszik le játszotta gyermek játékait. Utódját már rebesgeti a hir, Ahmed Vezik efendi személyében kit minden tekintetben olyan férfiunak tartanak, miszerint Midhátnak a legméltóbb utóda lehet.

Az átmeneti kormány férfiak ily forma változásai a török nemzet ügyére semmiféle jó befolyással nincs, az efféle változások csak akadályai lehetnek a haladásnak, mert az uj emberek uj helyzetet teremthetnek könnyen, — s az európai nagyhatalmak, (Oroszország kivételével) nem igen örömest nézik azt, mert Midháton kivül nem találnak megbizhatóbbat az ottomán birodalomban a zavaros ügyeknek rendbe hozására.

Midhát számüzetési helyéről hirszerint idestova Ausztriába jő. Itt akar élni. Bizony-bizony meg gondolhatná a szultán ő magassága, hogy a számüzött férfiunak csak egy hazája, csak egy otthona van; Törökország és Konstántinápoly! Miért fosztják meg surogatumokért a nemzetet a valódi jótól, szükség van ott reá, szüksége van Európának is, hogy hogy ő ottan legyen! — Törökországnak nincs érdekében a tüzzel játszani, — helyzetét a folytonos váltakozások csak bizonytalanabbá teszik, s a mit itt ez által elmulasztanak, az a birodalomnak felszámithatatlan károkat okoz. — Jó lesz meg gondolni mindenesetre a törökök vezérférfiainak a jövő esheteségeit, — mert azoktól az előjelek után szomoru eredményt várhatunk.

Törökország álladalmi szervezete.

Irta Propper N. János.

III.

Közigazgatás. Vila et. Szandzsák. Valis. Mutesarif. Defterdár. Mul-Mudzsi. Magyarország felosztása a török uralom korában.

(Folytatás.)

Ha nem is volna ennek ellenkezője bebizonyitott történeti tény, ha teljesen hiányoznának olynemü ok és emlékirataink, melyeknek egyébiránt bővében vagyunk, s melyek arról tanuskodnak, mily mesterséges, sőt erőszakos átalakulásnak vetette alája a török a magyarországi állapotokat s mindenek előtt a közigazgatás állását illetőleg. Minden kétséget eloszlat a budai defterdárnak saját maga által bevallott czime, amint ez a nevezett nagybecsü okmánygyüjtemény 169. példányában irva áll; szóról-szóra ez: „Mi az hatalmas és győzhetetlen Török Császárnak Budai Fő Tefterdárja, Vazurja, Kincstartója, Szelim Mehemet effendi, az Ti Földes Uratok.“ A defterdári állás közhivatal volt régen is ugy, mint ma; minden „liva“-ban (pénzügyi kerület) a defterdár mellett alkalmazva van a mal-mudiri, vagyis tulajdonképeni adó-behajtó. Ez minden pénzügyi év kezdetén márczius 1-én a vali és több kirendelt bizottsági tag által átvizsgáltatja, megpecsételteti könyveit s őket a defterdár közvetitése mellett a mellékelt okiratokkal együtt a pénzügyminiszteriumhoz fölterjeszti.

Maga a török birodalom fővárosa Konstantinápoly nem képez külön vilajetet, hanem a rendőri miniszterium alá tartozik; a régibb felosztáson az által is változás eszközöltetett, hogy Skodra-szandzsák (Skutari), mely annak előtte, mint önálló vilajet állott fenn, megszüntettetett s Prisren (Prisrend) vilajetbe kebeleztetett. A mai közigazgatási felosztást (Behm és Wagner. Die bewörung der Erde III. k. 85. l.) a következő táblázat szemlélteti:

Vilajet	kiterjedés □ mrfben	kiterjedés □ klmben	Lakosság
Konstantinápoly			1.354,567
Edirneh (Adrianápoly	1228	61,617	337,750
Tuna (Duna)	1555	85,623	1.994,827
Selanik (Salonik)	938	51,649	1.028,141
Janja (Janina)	652	35,901	711,250
Prisnen(Prisnend	955	52,585	1.340,471
Bosna (Bosnia)	1100	60,569	1.357,984
Kirid(Kréta szig.)	156	8617	200,000
Szárazföldi hadsereg	—	—	82,539
Európai Törökor.	6584	362,561	8.397,529

Ide nincsenek számitva a tengerészeti hadosztályok, körülbelül 10—12 ezer ember, s az idegen alattvalók, kik közül mintegy 30 ezer magára a fővárosra, ugyancsak 30 ezer az egyéb vilajetekre esik. (Balbi Das Osmanische Reich. Verwaltung és Finanzeinth. i. m. 976.l.)

(Folyt. köv.)

Amerikai levél.

Elizabeth Port jan. hó 20.

Tisztelt szerkesztő ur!

A farsangi ünnepet, melyet rendesen igen vigan szoktunk tölteni Debreczen városában ez évben nem osztja reánknézv elvadó mulatságát. Nem azon okból mintha az amerikai nép nem volna kedvellője a táncznak, hanem mivel körünk sokkal szükebb keretbe van szoritva sem hogy a mulatságok nehányait meglátogathassuk, emlékeül a multnak és kárpótlásául az e tekintetbeni hiányoknak; sok fáradság és küzdés után sikerült egy mükedvellői előadással össze kötött bált tarthatnunk, s oly sikert mutatva fel, melynél jobbat othon sem várhatnánk.

A „Betyár kendője“ czimü népszinmü adatott elő mükedvellők által, minden tekintetben a legjobban sikerült; játszottak Legyesyné és Kleinné urnők, ugyszintén a Zeisler k. a. és Nagy növérek is igyekeztek buzgó játékukkal a darab kimenetelét a nagyszerüségig fokozni. Lothar ur (Bandi) igen szép drámai tehetséget mutatott be, Pukanszky ur András szerepében müködött szép eredménynyel, Majorossy személyesitette Ferencz agg legényt sok eredetiséggel, s a csárdai jelenetben mint betyár, több igen szép népdalt énekelt, a többi szereplők is igyekeztek megfelelni feladatuknak s számos megérdemelt tapsokkal jutalmazta őket a közönség, mely a Turnhalle nagy termét egészen megtöltötte.

Előadás után kezdődött a tánczvigalom, jókedvvel, s bár egészen elüt az amerikai tánczok mindenike a mienktől, mégis folytonosan jártuk mi is, mikor aztán a csárdásra került a sor kevésbe mult, hogy nem kiáltoztuk:

„Kicsi nekem ez a ház
Kirugom az oldalát“

hát ha még Balázs Kálmán vagy Oláh Jóska tette volna keresztbe a vonót, de őket nélkülöznünk kell, a német zenésznek nincs arra esze, hogy ő még jó csárdást is huzzon .... Jártuk olyan zene mellett a milyen szólt, rosz zene, jó kedv, szép leány, felderitének bennünket, de még a nézőket is, aztán ittuk a jó magyar bort, az amerikai magyarok apjának, Mayer bácsinak pinczéjéből, még elis felejtve, hogy nem otthon vagyunk. Amerikai szokás szerint szünidő alatt lementünk mindnyájan vacsorálni, hol több igen jó felköszöntőt volt alkalmunk hallani magyaroktól, de a többek között volt egy mit nem hagyhatok emlités nélkül; Frettwell ur emelkedék fel, bár angolos de elég jó magyar kiejtéssel mondott egy előmondatot, s endedelmet kért, hogy angolul folytathassa, beszédében emlite többeket hazánk nagyai közzül, köztök Jókai Mórt és Kossuth Lajost kiket személyesen ismer, (hazánknak sok részét bejárta, volt Erdélyben) s magasztalólag szólt felőlök, befejezésül mondá, „Angol a nyelvem de magyar a szivem, éljen a szép áldott Magyarország és dicső fiai.“ — Leirhatatlan a lelkesülés a mit szavai szültek; mindnyájan emelt pohárral siettek e lelkes magyar baráthoz vele koczintandó, ki meghatottan és örömmel szemlélte lelkesültségünket és örömünk nyilvánulását. — Reggelig tartott a mulatság, a fényes nap vetette sugarait a távozó bálosokra, még füleinkben véltük hallani a zenét, az emlék oly elevenen volt még, — mit hiszünk, hogy nem igen könnyen fogunk feledni, mert 4—500 mértföldnyire a hazától alig lehetne várni, ily hazafiasságot minőt a New-yorki magyarok e hó 4. feltüntettek. Üdvözöljük a távol hazában lévő ismerőseinket.

Mély tisztelettel
Tachy M. és **Kálnay S.**

Fővárosi hirek.

— **Király ő felsége** legujabban a mogyoródi ref. fiók község iskolájának felépitésére

---

A „Debreczeni Ellenőr“ tárczája.

Lorrequer Henri vallomásai.

Angol regény.

Tizenegyedik fejezet.

(Folytatás.)

„Mari kedves gyermekem, mondá az ezredes elfeledve minden városromot, nem látod, hogy idegen van jelen? Lorrequer ur, leányom. Erre a k. a. kissé feszesen meghajtá magát, én tisztelteljesen üdvözöltem, s azután ujra elfoglalánk helyünket. Ekkor tudám meg, hogy a kisasszony négy öt nap óta távol volt, s most atyját megakarván lepni nem várta be, mig saját kocsija megérkezik, hanem véletlenül jött haza.

Nem akarom hosszasan előadni itt tartózkodásom idejét, csak annyit emlitek, miszerint a fiatal lady bájai annyira meghatottak, hogy az utolsó napon miután beküldtem Jakot a városba netalán érkezett leveleimért, s csak az ő visszatértére vártam — elhatározám magamban, hogy másnap megfogom kérni.

Ily gondolatokkal mentem aludni, s csak egyedül az nyugtalanitott, hogy Jak semmiképen sem jött haza.

Nyugodtan aludtam; — másnap reggel, midőn csendes kopogtatás után megösmertem a ház szolgájának hangját, kijelentette „Lorrequer ur a reggeli az asztalon van.

„Jól van, mindjárt megyek — és kiugorván az ágyból, gyorsan felakartam öltözködni, és nagy rémületemre nem találtam sehol. Öltözékeimből, melyek még tegnap birtokomban voltak, egy darabnak sem birtam nyomára jutni. Eltünt mind uti bőröndömmel együtt. Hosszas, szorgos keresés után a szoba szögletében egy széken, egy kendőbe kötött csomagot leltem, melyet felbontva, egy tökéletesen uj bérruhát találtam, mely következő feltünő darabokból állott: a mellény és nadrág sárga volt kék csikokkal és szalagokkal épen ily szinü volt a frak is rendkivül magas kihajló gallérral és szépen kidolgozott gombolyukakkal. Mig ezen dolgokat ide oda raktam anélkül, hogy valamiről sejtelmem lett lenne, egy papirkát vettem észre a frak ujához tüzve, melyen Waller irásával a következőket olvasám: —

„E bérruha, ugy hiszem, igen jól fog állani önnek, és én sokat adok az ön jó kinézésére; most menjen le az istállóba és a kocsival hajtson Cheltenhamba parancsait bevárni fogja.

az ön kegyelmes gazdájának
Waller Johannak.

Ezen gaztett borzasztósága a földig tiport. Hogy ily nevetséges öltönyt magamra vegyek, arról szó sem lehetett. De hát mit tegyek. Hevesen megrántám a csengőt.

„Tamás, hol vannak ruháim?

„Nem tudom uram. Egész reggel távol voltam és nem láttam.

„Na na Tamás, legyen esze, és küldje fel gyorsan.

Egy idő mulva jött jelenteni, hogy ruhámat sehol sem találják és Kamworth kisasszony kéret, miszerint ne csináljak feltünő toilettet, mert mindenki várakozik már reám; és azért se öltöztem feltünően, mer csak egy kis falura kirándulás lesz az egész.

„Feltünő öltönyt ne vegyek magamra? Ez mind jó lett volna, csak a magam ruháját kaphattam volna meg.

„Tamás! Mondja meg a kisasszonynak és az ezredesnek hogy rosszul éreztem magam, és nem vagyok képes az ágyat elhagyni, fáj a fejem, hagyjanak engem békében, egészen egyedül.

Tamás eltávozott, s a mint fél őrülten a dühtől ott feküdtem az ágyban, a reggelizö teremből hangos kaczaj ütötte meg fülemet. Egy pokoli gondolat töltött el. „Ha ezek én rajtam kaczagnának?“

„Kamworth ezredes kérdezteti, nincs e szüksége orvosra? mondá Tamás, szembeszökőleg nagy erőszakot követve el magán, hogy hangosan fel ne kaczagjon midőn az ajtóban megjelent.

„Nem kell nekem az ördögbe egy se mondám menydörgő hangon. De minek csinál oly különös képeket.

„Jöjjön le lelkem bármiképen, rájöttek már a mókájára tudjuk azt már mindnyájan.

„Én dühösen ugrottam fel az ágyból s mérgesen dobám utánna a csizmahuzót, de nem találtam, mert kiugrott, s hangosan röhögve ment le a lépcsőn.

Végül nem volt mit tennem mint elhatározni magam hogy igazolni fogom egyénisegemet, és elmondom az igazságot. E végből feltöltözve megindultam, egy kuktával találkoztam a kit soha sem tudtam kiállani.

Ez is szemem közzé nevetett, midőn igy szólott:

„Hallja kend, jobb lesz ha elkotródik, mert várják a constablerek.

Én megvető tekintet vetve reá benyitottam a reggelizö terembe, a hol egy rakás embert találtam, már vissza akartam rémülni, de a mit legelőször láttam, az képtelenné tett bár mit tennem!

Wallert láttam Kamworth kisasszonnyal, a ki a régi bizalmasság kifejezésével dőlt reá.

Ekkor az öreg ezredes lépett elö, s minden szabadkozása daczára erővel be akart záratni, mig Waller lépett közbe és én oly kellemetlen helyzetbe jutottam, hogy kénytelen voltam elfogadni védelmét.

Visszatérve Cheltenhambe segédek után néztem hogy elégtételt követeljek Wallertől és az öreg ezredestől, de midőn itt nem volt ösmerősöm át kellett mennem a szomszéd faluba a hol egy dragonyos ezred feküdt. Itt egy régi barátomat kértem fel kivel midon Cheltenhamba megérkeztem, egy vágtató szekér haladt el mellettünk.

A vendéglőbe érve a pinczér beszélte hogy négy gyors lovat rendeltek meg, mert egy fiatal kisasszonyt üldöznek a ki egy katona tiszttel megszökött.

Midőn kiváncsiságból kitekintettem hogy lássam az üldözőt kocsiba szálni, nagy meglepetésemre Kamworth ezredest ösmertem meg.

(Folyt. köv.)

100 frtot adományozott. — **Bem tábornok** katonai érdemrendjének megtekintése iránt nagy érdeklődést tanusit a közönség, s csak egy nap 50 frton felül jövedelmezett a megtekintés a rokkant honvédek menedékházának segélyezésére. — **Az utolsó** álarczos bál ma, a böjt első napján tartatik meg a vigadóban. — **Ragoun** kitünő franczia rézmetsző tiszteletére díszlakomát rendeznek a Hungáriában ismerősei szombaton, melyen Pulszky és Ráth Gy. is részt vesznek. — **A nemzeti muzeumot** a mult hóban 12,929 egyén látogatta meg, legben a természeti és néprajzi tárt nézték meg. — **A Duna** vizének növekedése naponként szembetünő. Bécset már nagyon fenyegeti az ár, s a Práter már is viz alatt áll. — **Több külföldi** tőkepénzes női kóroda épitését folyamodott, s h-lyiségül a Lukács-fordót szemelték ki. — **Egy gazdasszony** 18 éves leánycselédét arczul ütötte, mit ez annyira szivére vett, hogy gyufa oldattal megmérgezte magát.

Napi hirek.

— **Tisztelettel hivjuk fel mindazon t. vidéki előfizetőinket, kik előfizetési díjaikkal az elmult negyedévről még hátralékban vannak, hogy ennek beküldését mielőbb eszközölni szíveskedjenek; — miután lapunk fentartása ugy is tetemes áldozatba kerül. Még egyszer kérjük a hátralékban lévő díjaknak mielőbbi szíves beküldését. A „Debreczeni Ellenőr" szerkesztősége és kiadó hivatala.**

— **Főispán ur** által a kapitányi hivatalnál tartott s két napig terjedő vizsgálat alkalmából elrendeltetett, hogy a városba érkező idegenekről ezután névjegyzék vezettessék, mely az illető vendéglősök részéről a rendőrséghez mindennap bemutatandó lesz.

— **A helyben állomásozó** cs. kir. 39-dik gyalogezred hadkiegészitő parancsnoksága a kapitányi hivatal utján több volt egyéves önkéntes altisztet felszólitott, hogy a tartalékos tiszti vizsgát nem volna-é kedvök tenni; a vizsga tetszés szerint április vagy szeptember hóban leend. Ugyancsak a kapitányi hivatallal közöltettek azon tantárgyak is, melyek a vizsga alapját képezik.

— **A vérbocsátással** való visszaélés megakadályozása czéljából a m. kir. belügyminisztérium által okozott szabályrendeletben foglalt meghagyáshozképest, a városi tanács a tiszti főorvost megbizta, hogy a kapitányi hivatal közbenjöttével a vérbocsátásra, t. i. érvágásra, köppülyözésre, nadályozásra jogositottakat a város területéről irja össze, s a vérbocsátás díjazása megállapithatása végett adjon véleményt.

— **Izsó Miklós** remek szobrainak gypsz másolataiból ifj. Csáthy Károly gazd. int. könyvárus ur több példányt rendelvén meg a megboldogult müvész özvegyénél, a megrendelt példányok már megérkeztek, s azok valóban erdemesek a megtekintésre. Az igen sikerült kivitelü gypsz utánzatok árai mérsékeltek nevezhetők, s azok kiadásánál az szolgált irányadásul, hogy azokat a kevésbé vagyonos müpártolók is megszerezhessék. Igy pl. „A fonóbani jelenet" ára 30 frt, bronzirozott 35 frt. „A busuló juhász" 18 frt. „Az arató leány" 18 frt; „A részeg kortes" 3 frt, bronzirozva 4 frt. — Annyival is inkább ajánljuk feledhetetlen szobrászunk e remekeinek másolatát a müpártoló közönség figyelmébe, a mennyiben az ebből befolyó összegek a minden vagyon nélkül hátramaradt özvegynek egyetlen jövedelemforrását képezik.

— **Érdekes hangversenynek** nézünk elébe a jövő hó elején. Ugyanis **Don Serazáte** hirneves spanyol hegedü-müvész, kit a merre jár egy második Paganininek szokott nevezni a remek és utólérhetetlen játék által fellelkesült közönség, a jövő hó 12-ike körül fog városunkba érkezni, s itt egy izben felfog lépni. Előre is örömünket fejezzük ki a felett, hogy ez év folyamán ezuttal már másodizben jutand Debreczen város közönsége azon szerencsés helyzetbe, hogy elsőrendü virághirü geniek zenemüvészetében gyönyörködhessen. A hangverseny rendezésével az e téreni burgalmáról ismeretes Hitessy Lajos zenedei tanár van megbizva.

— **A tél ismét beköszöntött** s pár nap óta ismét hólepel boritja utczáinkat. Déltájban azonban napfényes időnk van, a mi nem engedi, hogy a leesett hó szánuttá keményedjék meg.

— **A debreczeni Alföldi takarékpénztár** folyó évi március 4-én fogja megtartani a városház kis tanácstermében évi rendes közgyülését. Tárgyai lesznek: 1. Igazgatósági jelentés. 2. Felügyelőbizottsági jelentés. 3. Zárszámla és mérleg beterjesztés. 4. A mult (1876.) évi nyereség mikénti felosztása. 5. A felügyelő bizottság megválasztása. A hozzánk beküldött számadásból kiemeljük a következő tételeket: Az 1876-ik évben 179 könyvecskére betétetett 270562 ft, 02 kr., 132 könyvecskére visszafizetett betét: 213367 frt 21 kr; előleg adatott 177 db. 120242 frt értékben, visszafizetett előleg 181 db. 94953 frt értékben. Leszámitoltatott váltó 1876-ban 973163 frt 17 kr; visszafizetettett 927026 frt 50 kr. A pénztárforgalom 1876-ban bevételben 1.365,878 frt 94 kr; kiadásban pedig 1.360,628 frt 57 kr. volt. Az intézeti vagyon 1876. dec. 31-én 315,431 frt 09 kr tett. — **A tisztanyereség** 1876-ról **10,689 frt 97 kr,** melyből a részvénytőke 6% kamatján kivül még 3 frt felülosztalék, tehát összesen részvényenként 9 frt fog kiosztatni.

— **A második színházi álarczosbál** tegnap tartatott meg a táncteremmé alakitott színházban, melyről csaknem azt irhatjuk, a mit már az elsőről elmondtunk. Ez alkalommal is minél kevésbbé sikerült az mint álarczosból, de nem lehet tagadni, hogy sokkal élénkebb és kedélyesebb volt mint az első, minek okát abban találtuk, hogy ez alkalommal többen jelentek meg álarczban, s ügyesebbek voltak a multkor megjelenteknél, ugy látszik, hogy városunk közönsége nem igen érdeklődik az ilyen mulatságok iránt, s még a kitüzött pályadijak sem gyakoroltak hatást. Szelemdus és valóban szép vagy rut álarczos nem volt. Legügyesebb volt egy czigányasszonynak öltözött férfi, kinek több kedélyes megjegyzése sok derültséget idézett elő. — A legszebb már ha t. i. ezt lehet mondani egy apród ruhába öltözött fekete álczás (jobban mondva a Herczegasszony előadásban előforduló csendőr öltözékü) nő volt. Az álarczosok legtöbbj e a színházi személyzetből telt ki. — Összesen 24—26 álarczos volt. — A farsang temetése elég jól sikerült. — Éjfél után nehány pár tánczolt nagy buzgalommal és lankadatlan hévvel. — Nézö közönség különösen az olcsóbb helyeken igen sok volt. — Ezzel befejeződtek a farsangi mulatságok, beköszöntött a böjt, hamvazó szerda van, midőn hamut hinthetnek a mulatók a farsang mámora után fejökre.

— **A közelebb megkezdendő** ujonczozás alkalmával a sorozó bizottság polgári elnöke Körner Adolf h. főkapitány leend.

— **Farkasok garázdálkodnak** a debreczeni erdőségekben a Cserén Fáncsikán, Halápon és Bánkon különösen, még pedig igen nagy mértékben elszaporodván a legtetemesebb károkat okozzák az ottan körül létező tanyák lábas jószágai között. A mint értesülünk csak a legközelebb tartott hajtóvadászat alkalmával is az arról hazajövő vadászok előtt az országuton egy 10 darabból álló falka futott keresztül. — Ha tekintetbe veszszük azon tetemes károkat, melyeket az elszaporodott vadállatok csak a legközelebbi időkben is elkövettek, mulhatatlan szükségesnek tartjuk ennek megakadályozására a legsürgősebb intézkedéseket megtenni. Az hiszszük, hogy Debreczen város hatósága mint első sorban érdekelt, Hajdumegyével kezet fogva közigazgatási uton intézkedhetnének e tekintetben, s még pedig az által, hogy a legközelebbi napokban nagyobb kiterjedésü hajtóvadászat rendeztetnék együttesen ez állatok kipusztitása czéljából. — A közérdek mulhatatlan követeli ezt, még pedig a leggyorsabban, a mennyiben minden egyes nap alatt, mely e czélra fölnem használtatott, tetemes károk történnek.

— **Hirdetés.** A f. hó 15-re azaz holnapra kitüzött esküdtszéki tárgyalás elhalasztatván, erről a berendelt sajtóbirósági esküdt urak, tudomás vétel véget értesittetnek. Debreczen, 1877. febr. 14. A polgármesteri hivataltól.

— **Több helybeli** iparos ugyancsak megadta az árát könyenhivőségének, midön egy Neuman Rudolf nevü csalónak kezeibe fizették le az előfizetési pénzeket Veith J. nevü karlsruhei könyvkiadó vállalatában megjelenendő szakmunkákra; ezen egyén, ki innen is többmint 200 frtot csalt ki, már évek óta üzi mesterségét; most azonban a megkárositottak panasza, valamint az emlitett czég kérelme folytán a m. kir. belügyminisztérium országszerte közözteti.

— **A széchényi-utczában** Lahner nevü zsákvászonkereskedő boltjába tegnapelőttre virradó éjjel a ház udvaráról valaki behatolt, s onnan 60 frt körüli készpénzt kilopott; a tettesnek az ottani viszonyokkal teljesen ismerősnek kellett lenni, de még eddig kézre nem került.

— **A szarvasmarha husárak** kilogrammonként a helybeli mészárosok által folyó év és hó 14-től 21-ig megállapitva és a hatóságnál szabályszerüleg bejelentve a következők: 36 kr. bárány utczán; 40 kr. Rácz Györgynek czegléd és váradutczai mészárszékeiben, péterfián Rácz Jánosnál és csapó utczán Erdei Jánosnál; 42 kr. varga utczán Gyarmati Istvánnál, és szt. anna utczán; csapó utczán; Rácz János, Rácz Gábor és Nagy Mihály mészárosoknál; minden többbi mészárszékben pedig 44 kr.

— **Egy kissé** későn jövő figyelmeztetés, a mi azonban talán még most sem lesz felesleges. — Az ugynevezett igérvényekkel nem egy embert csaltak már meg városunkban is, az osztrák és magyar főváros bankházai meghatalmazottjaiként utazó ügynökök, s arra is volt már több eset, hogy azok kik sorsjegyeket részletfizetésre vásároltak, egy szép reggel csak arra ébredtek fel, hogy a részletre eladó bankház elpusztult, megbukott, s a befizetett részletek, — igen sok esetben az illetőknek keserves keresményéből megtakaritott fillérei odavesztek. Főleg az 1873-ki Krachos világban veszett oda sok könnyen hivő egyénnek a pénze az ilyen részletfizetésekre vásárolt és soha azután biztokba nem vehetett sorsjegyeken. 1873 óta ritkábban fordult elő ugyanilyen eset, de hogy az még ma is előfordul, példa arra a **Leitner-féle** budapesti és bécsi pénzváltó czégnek pár nap előtt bekövetkezett bukása. Ugyanis **Leitner Ferdinánd** udvari pénzváltó Budapesten, ki Bécsben is fióküzlettel birt, ezelőtt pár nappal csőd alá jutott, s a passivák több mint 200,000 frttal muljják felül az activákat. **Leitner** számos utazó ügynököt foglalkoztatott, kik főleg sorsjegyeket árultak havankénti részlet fizetésre. Ily részletjegyekkel, melyekre több és kevesebb pénzösszegek vannak befizetve, csaknem az egész ország el van árasztva, s ha nem vagyunk rosszul értesitve **Debreczenben** is vannak számosan oly részletjegyek birtokában, melyekre 50, 60, 100 frt is van már befizetve, de az eredeti sorsjegyek csakis az utolsó részletfizetés megtörténtével jutottak volna a vásárlók kezéhez. — Az ilyen Leitner-féle részletjegyek tulajdonosait, kik befizetett pénzeiket a legnagyobb valószinüséggel odavesztik, figyelmeztetjük, — hogy a további befizetésektől óvakodjanak, s magokat a további megkárosodástól kiméljék meg. — Bővebb felvilágositás végett legjobb lesz azon meghatalmazotthoz fordulni, a kinél a befizetések teljesittek.

CSARNOK.

Remmert Mártha.

Liszt tanitványa.*)

A szinpadi csöngettyü hangjára elcsöndesedik a szinházat zsufolásig megtöltött szép közönség; — a függöny lassu méltósággal emelkedik föl, a szinpad előterén ott áll a jóhirü Czapka féle keresztben hurozott zongora; a közönség zajos tapsban tör ki, a mint Mártha kisasszony imposans alakját megpillantja. A nő nem szép de rokonszenves alak, nagy szemeit komolyan jártatja körül, s a mint egy egy páholyban ujösmerőseit meg ösmeri, duzzadt ajkai kellemes mosolyra nyilnak. Mig fehér keztyüjét s a lábához dobott s érdekeltséggel vizsgált virágcsokrot a zongora elejére teszi, dus szőke haját mely gazdagon omlik vállaira, hátra rázza, — egy két engedetlen hullámot karatlan székéhez simit kifogástalan szabásu szép ruháján; — arcza elkomolyodik; — lágyan érinti a billentyüket; a varázs hangok alig hatnak el füleinkhez, oly kimondhatlan piánóban keletkeznek azok, mintha a finom, kissé hosszukás ujjak társonyból lennének alkotva. Mit is képzel az ember e hangok hallatiára? — Árnyas erdőben lágy forrás üti föl magát; lassankint csermelylyé alakul; bársony partjain dalos madarak hangicsálnak, a habok lágy locsogással futnak át a sima köveskéven, — miknek lágy érintése harmónikus dalt varázsol elénk. A müvésznő ujjai oly lágyan érintik az elefántcsont billentyüket, hogy alig tudnak tőlük megválni, azt képzeli az ember, hogy ez üveghangok az ujjak végeiről folynak, s a hangfolyam miatt az ujjak mintegy a billentyükhöz látszanak tapadni. Mystikus dalok születnek e varázsérintésekből; a csermely lassadán fut tova, a dalos madárkák elröppennek, a madárdal lassankint elhal, a habok locsogása, a kavicsok zenéje már alig hallható, — végül elcsöndesül minden. — Csak a riadó tapsviharra ébredünk föl képzeletünkből, s magunk is fokozva e vihart, veszszük észre, hogy nem a csöndes erdő magányában vagyunk. A müvésznő mosolyogva köszöni meg a közönség osztatlan tetszését. S pár pillanat mulva ismét kedves hangszeréhez fordul. — — Az erdőn kivül, a láthatáron, borongó felhők keletkeznek, egy egy átczikázó villám távol döreje hangzik, az előbb még enyhén lebbenő szellő erőssebb szárnyakat vesz magára, tompán zug előbb, — majd viharos orkánba tör ki. — A lágy folyásu csermely ijjesztő folyammá dagad, nem játszik többé a kis szines kavicsokkal, — szikla darabokat ragad bőszült hullámja karjaival. — A vihar egész rettenetes szépségében tör ki nagyszerü haragjában. — Az előbbi bársonypuha ujjak nem tapadnak többé a felzaklatott billentyükhöz, — czikázva pattognak azok aczélkeménységü izmaikkal a billentyük valamenynyijén, egy egy hur elpattan, — mitsem gondol velök a müvésznő elragadt phantáziája, dörgi tovább a neki bőszült orkán vad kitöréseit, mig a villám lecsap s irtóztató ropogásban leli halálát. A közönség csöndes, — a zongora hangjai is nekibuslakodnak, — ismét ama fájó, hosszu, melodikus hangok születnek, minőket az erdő csöndes magányában hallani véltünk, az aczélkemény ujjai ismét bársonypuha lepelbe burkolóznak, mig a lágyabbnál lágyabb hangok is elhalván, a müvésznő hi-

*) Ez érdekes leirást a feledhetetlen müvésznő remek játékáról ma vettük lapunk egy barátjától, s azt, mint a müvészet által fellelkesitett költői képzelet remekét ma sem tartjuk feleslegesnek közleni.. Szerk.

hetlen gyorsasággal veszi magához keztyüit és szagos bokrétáját, s odahagyva székét kellemes mosolylyal hálálja meg a közönség frenetikus tapsait. A hálás közönség ujra meg ujra látni óhajtja az őt megháditó müvésznőt, ez enged az óhajnak, — s ismételve mosolyogva jő ki.

Legujabb.

— **A magyar és osztrák ministerek tegnap tartott értekezletén mindket részről beismertetett, hogy a megegyezés alapját csakis a paritás elveinek kifejezése képezheti — Az osztrák kormány azonban nem volt a mai nap azon helyzetben, hogy concrét javaslattal álhattak volna elő. — Ma értekezlet tartatott. — Ez értekezleteken a lemondott magyar kormány tagjai nem mint miniszterek, hanem csak mint egyesek vesznek részt. A P. C. szerint az osztrák kormány részéről constatálva van az engedmènyekre való készseg. Hir szerint Gorove kereskedelmi miniszternek van kiszemelve.** (Az „Ellenőr" után).

DEBRECZENI SZINHÁZ.

VI. Bérlet 8. szám.

Csütörtökön 1877. febr. 15-én

adatik:

Herczeg asszony,

vagy

a montefiasconei összeesküvés.

Vig operette 3 fel.

Felelős szerkesztő: **Szabó Antal.**

Nyilttér.

Értesités.
Eredeti Singer varrógépek

családok és iparosok számára, mint az elismert legjobb varrógép alólirottnál mindenkor raktáron találtatnak tökéletes betanitás mellett **részletfizetésre** is kaphatók.

Mindenféle, más fajta varrógépek becseréltetnek eredeti Singer varrógépekért.

tisztelettel

Holvay Gyula

varrógépek főraktára.

Hofmann Szaniszló

debreczeni zenemü kereskedésében kaphatók.

Kapitány kisasszony,
Kis menyecske (Gracziella),
Fatinitza,
Cagliostro
Carmin
Opera kivonatok és tánczdarabok zongorára 2 és 4 kézre.

Vidéki megrendelések pontosan teljesittetnek.

HIRDETESEK.

Meghivás.

A debreczeni takarékpénztár részvényesei az **1877. február 25-én délelőtt 10 órakor,** a városház kisebb termében tartandó **közgyülésre** ezennel meghivatnak.

A közgyülés tárgyai:

1. Az igazgatóság jelentése az 1876-dik évi üzlet eredményéről.
2. A felügyelők jelentése, ugyanazon évi üzlet számadásai és mérleg megvizsgálásáról, s az igazgatósági javaslatokra tett észrevételeiről.
3. A tiszta nyeremény iránti intézkedés.
4. A nyugdij szabályok megállapitása.
5. Három felügyelőnek és két póttagnak 3 évre megválasztása.

Tudomásul.

Az alapszabályok 68-ik §-a szerint a zárszámadás s mellékletei a felügyelőbizottság jelentésével együtt a pénztár helyiségében f. évi február 16-tól kezdve a részvényesek által megtekinthetők.

(187) 1—1 **Az igazgatóság.**

Kerestetik.

Kerestetik egy **gépész,** ki ugy a csépléssel, mint a gőzmalom vezetésével járó teendőkben teljes jártassággal bir.

Évi fizetés: 600 frt készpénz; 6 köböl tiszta buza, 16 köböl rozs, 6 véka főzelék, 4 köblös tengeri föld, 2 mázsa só, 2 db marhatartás, 2 darab sertéstartás.

Értekezhetni személyesen vagy levél utján a fentirt feltételeket igazoló bizonylatok előmutatása mellett Szunyogh Alberttel, Esztárban. (U. p. Kis-Marja.)

(186) 1—3

Kiadó lak.

Vargautczán a 2257. számu háznál, az utczára eső lakrész, mely tartalmaz 4 szobát s 1 előszobát, konyhát, kamarát és pinczét, pünkösdtől kezdve kiadó.

Értekezhetni a bent lakó tulajdonossal.

(188) 1—3

Saját termesztményü

Tokaji borok

hordó és üveg számra jutányos áron kapható, kis-ujutcza 1721-ik szám alatt.

Fábry Károly,
tokaji szőlőbirtokosnál.

171) 3—3

Arverési hirdetés.

A vagyonbukott Serényi Imre csődtömegéhez tartozó, s Vértesen létező többrendbeli ingóságok, ezek közt házi butorok, üvegházi növények, takarmány nemüek és lovak a csődválasztmány határozata folytán, folyó évi február hó 16. s következő napjain a helyszinén nyilvános árverésen el fognak adatni.

V. Szabó Miklós,
(180) 3—3 csőd tömeggondnok.

BLAU LIPÓT és FIAI,

BLAU LIPÓT és FIAI

ékszerárusok Budapestről (Dorottyautcza 6. sz. Wurm udvar.)

Fiók-üzlete Debreczenben

főpiacz, Nánássy-féle ház

ajánlják dúsan felszerelt

arany-, ezüst-, drágakő

és

ÓRA-RAKTÁRUKAT,

Brillant, gyémánt, karpereczek, melltük és **fülbevalók, gombokból s solitair és rózsa-gyémánt-gyürükből.**

Különösen ajánlják: **fülbevalók, lánczok s gyürükből** stb. álló legujabb s legszebb választékukat, továbbá ajánlják jól szabályozott **Cylinder** és **Anker genfi óráikat** hölgyek és urak számára. —

Minden tárgy törvényes próbával van ellátva.

Ajánlják izléses **ezüst áruikat,** mint: **csészéket, tálczákat, mosdókat, karos** és **egyes gyertyatartókat, czukortartókat s dobozokat, asztalékeket, kávézó** és **thea-készleteket, evő s csemegéző szereket** 1, 6, 12 s több személyre.

Egyszersmind ezen szakmába vágó minden czikkeket a legjobb áron megvesznek s becserélnek.

(71) 25—56

Arany, ezüst és ékszerárusok.

DEBRECZENBEN.

főpiacz, Nánássy ház alatt.

Laptulajdonos **Molnár György.**

Kiadja és nyomatja **Kutasi I.** Debreczenben. 1877.